

Nr 228.

Av herr **Hagman** i Stockholm, *om krigstidstillägg till förut upp-
buren ersättning eller annat understöd åt arbetslösa tobaksarbe-
tare.*

Med anledning av tobaksindustriens monopolisering i vårt land, blevo på sin tid de grupper, som inom industrien ej längre kunde beredas sysselsättning, berättigade att uppbära vissa ersättningar, jämlikt beslut av 1914 års riksdag.

Ifrågavarande ersättningsbelopp för inom tobaksindustrien förut sys-
selsatta arbetare fastställdes med utgångspunkt dels från den tid de ar-
betat inom industrien och dels från den medelårsinkomst, som de under
vissa närmare angivna år uppburit.

Dessa ersättningar till dem, som ej längre kunde beredas arbete inom
sitt yrke — på grund av den starkare driftkoncentration som kom till an-
vändning i och med monopolets införande — skulle ha till uppgift att med-
verka till att de lättare skulle kunna övergå till en annan levnadsbana,
och i övrigt säkerställa, särskilt den äldre arbetskraften, mot att dömas
till ekonomisk misär, då den ej längre fick tillfälle till sysselsättning inom
det yrke, där de bästa förutsättningarna förefunnos.

De principer, som lågo till grund för fastställandet av dessa ersätt-
ningsbelopp, hade utarbetats under de normala förhållanden, som rådde
före världskrigets utbrott. Sedan 1914 har emellertid inträtt en dyrtid
med varuprisstegringar i en sådan omfattning, att för vissa grupper av
ersättningstagare hava dem tillkommande belopp ej kunnat fylla den upp-
gift, som förvisso var Kungl. Maj:ts och riksdagens mening.

Till denna grupp höra alla de arbetare, som ej kunnat erhålla arbete
hos Tobaksmonopolet, och ej heller kunna, på grund av ålder eller i sam-
band med det egentliga, under många år utövade yrket fördärvad kropps-
konstitution, deltaga i konkurrensen om arbetstillfällena på den öppna
marknaden, eller på vilka arbetsområden som helst. För denna grupp,
vilken enligt approximativa uppgifter torde utgöra mellan 4- och 500 per-

soner, skulle det erhållna kapitalets avkastning verka som en livränta till tryggande av dess framtida bärgning. På grund av dyrtiden och de våldsamma prisstegringarna på alla områden, vilka av kungl socialstyrelsen i december 1916 beräknades till i runt tal 40 och i slutet av november 1917 till 72 % på 1914 års prissatser, har detta mål ej kunnat uppnås, utan från många håll i landet anföres klagomål över den ställning, uti vilken dessa grupper utan eget förvållande kommit. Den enda åtgärd som fullt ut skulle medföra, att deras utkvitterade ersättningsbelopp fyllde den uppgift, som ursprungligen var meningen, vore att de tillerkändes ett tilllägg, som motsvarade penningevärdets fall. Då det emellertid ej lär vara möjligt att ålägga A. B. Tobaksmonopolet att utbetala ytterligare ersättningar på grund av det med staten ingångna avtalet, måste i den mån här ovan angivna missförhållanden skola kunna avhjälpas, dessa tillägg utgå av statsmedel.

Vid övervägande av de möjligheter, som härvid stå till buds, synes det i varje fall vara rimligt, även om de ej kunna beredas en ersättning motsvarande penningevärdets fall, att de erhålla ett särskilt krigstidstillägg i huvudsak efter samma normer, som kunna komma att tillerkännas f. d. befattningshavare i statens tjänst.

Med stöd av vad jag sålunda anfört, tillåter jag mig härmed hemställa, att riksdagen ville besluta,

att till de arbetare inom tobaksindustrien, som på grund av monopolets införande ej längre kunna erhålla sysselsättning inom sitt yrke, samt på grund av ålder eller andra orsaker ej heller kunna erhålla annat arbete, bevilja ett krigstidstillägg till förut bekommet ersättningsbelopp, och att detta måtte utgå efter enahanda grunder som föreslås i K. Maj:ts proposition nr 11 rörande f. d. befattningshavare i statens tjänst, eller, därest detta ej kan godkännas, med beaktande av de svårigheter, vari omskrivna yrkesarbetare kommit, efter andra grunder bevilja skäligen understöd.

Stockholm den 26 januari 1918.

Oskar Hagman.
